

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Abstinencia à lacticiniis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

maces extra aquam vivunt, & tamen prohibita die jejuniij nequaquam sunt.

11. Si forte appareat nondum nobis cognitum animal ut in orbe novo occurrere facile potest; incertaque dubitatio, an sit caro prohibita, necne; recuratur ad finem prohibitionis, & ad similitudinem cum aliis prohibitis; si enim valide nutriat assimilaturque animantibus nostratibus prohibitis; erit & illud censendum prohibitum, secus non item.

Novi ego hominem nobilem genere, pietate, ac literis nobiliorem, qui nescio qua elephantiasi lecta diu vexatus, post multas peritorum consultationes à non illiterato Medico hoc remedium nactus est suæ incurabilis, ut ab aliis censetur, infirmitatis: ut per animum integrum nullis aliis vesceretur dapibus, nisi præcis capite, & cauda viperis. Horror fuit id initio attentare, varisque, atque exquisitis modis carnes illas condendas, ut imaginationem suam, nauseamque falleret, curabat sanitatis per omnia appetens agrotus: Verum, non multo post tempore non horrorem modò deposuit, sed Viperea fercula ita adamavit, ut postquam in pristinam, immò majorem valetudinem, præter multorum expectationem, fuit restitutus, pro delictis haberet vesci Viperis. Incidit interim ieiunium quadragesimale, nec à viperis undique conquirendis, atque comedendis bona fide bonus vir desituit, donec ab amico semel, qua ratione eas carnes dictis vitis comederet, interpellatus in scrupulum incidit, sequi ab illis eo tempore comedendis (ut erat religiosissima conscientia) statim abstinuit, quæstionemque, An ea carnes prohibita censenda essent, nobis Theologis disputandum reliquit.

12. Quid ergo, quæ te, de hac quæstione sentis, docte Lector? Ego ex modo dictis numero præcedente, nisi me mea fallit ratiocinatio, colligerem carnes hæc prohibitas nequaquam esse, quia Vipera similior est Anguillis, quæ prohibita non sunt, quam cæteris animalibus prohibitis; exigua item nutritionis Viperam esse, cum sit multum terrea, atque admodum medicinalis, non improbabiler conjicio: quare nisi Medicus aliunde ostendar eas esse validæ nutritionis, sicuti sunt cæteræ carnes; prohibitas Viperas non esse puto.

13. Sed quid de partibus dictorum prohibitorum animalium, omnēsne sunt prohibita? Respondeo omnes, eas nimirum, quæ sunt partes quomodocunque constitutivæ animalis, cartilagine, nervos, sanguinem, &c. quia dum animal prohibetur, non possunt non prohiberi omnes eæ partes, quæ ipsum constituunt. His adde jus ex carnibus ex Sanchi. lib. 4. in dec. c. 11. n. 4. Bon. r. 2. circa secundum dec. præc. d. 4. q. 2. p. 6. num. 23. jus enim continet partes subtiliores substantiæ carnis, per elixationem eliquata.

14. Quæcunque item medulla, lactidum, axungia, & quæcunque pinguedo nondum vi ignis liquefacta, inter carnes sunt omnino censenda; quia verè sunt partes ut cumque animalis in omnium hominum conceptu, & non mera, & propria excrementa. Idem in rigore dicendum esset de iisdem liquefactis, quo pacto aliquod illorum vocatur à nostris *Sagimen*, de quo mox: quia modica illa liquefactio, mutare naturam substantiæ carnis non potest.

15. Dices at pinguedo, & lactidum nondum liquefacta continent quidam venulas, nervulosque verè carnes, quos non continet Sagimen, cum ejusmodi partes carniæ virtute ignis, vel expurgentur, vel resideant, vel evaporent: ergo posset dici, pinguedinem esse carnem, non verò Sagimen. Respondeo: propter ejusmodi solas venulas, nervulosque, lactidum, & prædictæ pinguedines essent interdictæ: semper excusaretur à mortali, qui ea comederet; quia semper esset parvitas materiæ, in magno cum lactidi frusto, proli quam parvitas modicæque venulæ reperiantur? Si igitur sub mortali sunt vitæ, certè non propter aliud, nisi quia ipsa verè sunt ex se carnes.

16. Dixi autem signatè (in rigore) nam quia mo-

do num. 9. dictum est, hac in re existimationem hominum esse maxime attendendam, probabile autem est, sagimen existimari inter carnes; ut item non existimari, sed esse numerandum inter lacticia; ideo probabilis etiam erit utraque sententia; atque adeò posse recipi in jejuniis, & posse ab eodem rejici. Ita multi apud Hent. lib. 7. c. 13. n. 11. Ledov. à Cruce de Bull. Cruc. d. 1. cap. 5. d. 16. num. 4. Diana p. 1. tract. 9. res. 2. 1. inclinat Pag. Ecclesiæ præc. 4. lib. 1. cap. 2. num. 20. aliique ab iisdem cit.

17. Superest & aliud: An pluries peccet, qui pluries die jejuniij carnibus vescitur?

Duplicem quæstionem, hæc una quæstio completur: Alteram, An qui per sufficientem distantiam plures carnium manducationes, v. g. mane, meridie, sero, &c. plura numero distincta peccata committat? Et certum est, plura committere. Ita Suar. r. 2. de vel. lib. 4. c. 7. n. 2. & Doctores passim, quia hoc præceptum est negativum, quod obligat semper, & ad semper. Non ita res se habet in præcepto de unica comestione dumtaxat, faciendâ eodem jejuniij die; ita Hentig. Tolet. Lay. Fillius. Suar. aliique apud Dianam p. 1. r. 9. res. 44. quando enim plenus bis comedit, vel semel carnes manducasti, atque adeò jejuniium cum culpa fregisti, tertio, vel quarto, vel deinceps eodem die quadragesimalia comedas, non iterum peccas: quia fracto jam per secundam comestionem, vel per carnium manducationem jejuniis, ipsum adimplere non amplius potes: ac propterea contra nullam præceptum, quod à te observari possit, operaris.

18. Altera quæstioncula est; quanam sit censenda continuatio comedendi carnes, ut sic censetur una comestio, adeoque unicuique numero peccatum? Si quis enim initio mensæ comedat ferculum intitum ex carnibus, mox pergat ad tria, quatuorve fercula ex piscibus, denique redeat ad aliud ferculum carneum; quoniam numero peccata committit. Confessori ut duo aperienda, an unicuique dumtaxat?

Respondeo: in hoc exemplo unicuique numero peccatum committi censo; quia per continuatam comestionem, una est refectio, unaque moraliter transgressio: ac si interruptur per alia negotia, iudicio prudentis viri judicandum erit, quæ, si rectum sit ad iterum comedendum, constituitur unica moraliter comedendi, seu se reficiendi actio: Certo si post integram horam redeat quis ad carnes, sive recesserit animo continuandi postea comestionem, sive non continuandi, puto multiplicari peccata, quia tam distans tempus hac in re videtur sufficiens ad moralem multiplicationem: si verò redeat post quadrantem cum dimidio, non ita, propter contrariam rationem. Si persuadet paritas ducta ab eo, qui die jejuniij surgit à mensa, & deinde post horam, vel semihoram redit: post horam enim puto, quantum est ex hoc capite discontinuationis, fracturum jejuniium; post quadrantem, ejusdemque medium, non item: de qua re mox suo loco.

Abstinentia à Lacticiis.

19. Lacticiorum nomine veniunt, Lac, Caseus, Butyrum, similiaque ex lacte constata, atque ova, & etiam illa, quæ vocantur *Non nata*; nec solum ea, quæ tenent albumine sunt circumvoluta, sed etiam, quæ solum continent vitellum; omnia enim sunt ipsa substantia ovorum, licet magis, minùve completa, excludimus tamen nervorum illum racemum, & unde hæc ova pendunt, is enim totus est carneus. An sagimen sit inter lacticia communerandum, vidimus modò num. 6.

Dispensatum autem ad unum ex his, dispensari etiam ad omnia, certum esto, cum Trull. lib. 3. in dec. cap. 1. dub. 2. num. 9. Lezana in summa. v. Ieiunium, n. 11. alii: quæ: quia sunt in eodem genere, & pro uno, eodemque censantur; ut in simili diximus de diversitate carnium, modò n. 7.

20. Porro controversa est, an ejusmodi lacticia sint in jejuniis prohibita? Si loquamur de jejuniis infra annum, Vigilariis nimirum, vel quatuor Temporum, probabile est non esse iure interdicta: quia, ut rectè advertit

Valquez p. 1. tom. 2. diff. 177. cap. 5. n. 54. Idemque
Reginaldus, Villalobos, Thom. Sanchez apud
Diam. p. 1. r. 9. ref. 41. id. præceptum nullibi appare.
Quid de consuetudine? In Hispaniis, & consequen-
ter ubi evulgatur Bulla Cruciatæ, consuetudinem absti-
nendi à lacticiis in prædictis jejuniis non adesse, me-
rito docet idem Valquez: quia, cum ibi major fidelium
pars abhinc quadraginta annis sumat Bullam, comedat
que lacticia, allegari non potest consuetudo contra
lacticia.

Dicescat si non fumerent Bullam, abstinere à lacti-
ciis. Audio, sed consuetudo non ex agendis, sed ex
abstinentiis legitime debet. Ita Ioan. Sanchez in sel.

21. In quibusdam locis extra Hispaniam, lego necesse
esse contra lacticia consuetudinem addunt tamen
non ignobiles Doctores, etiam si adesset, non obligare si-
cuti aliter ad mortale: ita Henricus, Villalobos, utique
Sanchez, Portella, alique apud Diam. p. 1. r. 1. tract. 9.
ref. 41. & ref. 5. cap. 6. quibus adde Escobar. p. 3. de
p. 3. c. 3. quia non constat esse introductam scienter, &
quoniam se mortaliter obligandi, sed potius ex ignorantia,
quia crediderunt simpliciores, se esse à jure obligatos: ita
salas, alique apud Ioan. Sanchez d. 5. n. 19. si incerta
ergo est, & anceps obligatio prævalet contra illam fide-
lium libertatem, quæ est certa, nec ab ullo jure, ut videtur,
legata: cum in dubio lex non sit censenda obligare, ex
Sancio lib. 7. de legibus cap. 1. n. 13. Casto Palao tom. 2.
d. 4. p. 3. n. 13. Merolla tom. 3. c. 3. d. 2. n. 3. & alii.

22. Si verò loquamur de jejuniis Quadragesimæ,
quæ sunt solemniora, & strictiora, major est, & con-
terior difficultas: Nihilominus, quod neque pro
quadragesima addit in jure, solum rigorosa prohibitio,
non nulli probant. Ita ragund. præc. Eccles. 4. lib. 1.
cap. 1. n. 11. in editione Lugdun. anno 1632. afferens Do-
ctores Comibitenses, Eboracenses, Saluanticenses,
quia in jure, ubi est de quadragesima locutio, solum sic
habetur: c. denique, dist. 4. Par. est, ut ab illis, quæ sementinam
in carnisibus originem trahunt (sic vocantur in jure lacti-
cia), abstinemus. Vbi Glossa: Par, id est, æquum, & ju-
stum. Lege Baronium tom. 8. an. 622. Explicite autem
illud, par est, quasi sit sensus, par debere esse præceptum
de carnisibus, & lacticiis, est nimis negligere vocis la-
tine significationem; par enim est, significat æquum est,
conveniens est: non verò, par præceptum est. Dixi solum
quia alium textum de prohibitione lacticiis non in-
venies in jure, quidam enim alius, qui affertur ex Ca-
non. 16. Trullano sex. Synodi, nullus est auctoritatis:
cum illos Canones ediderint petulantes, quidam Episco-
pi, nec omnino Catholici: ut constat ex eo, quod affe-
rant Ecclesiam Constantinopolitanam esse supra Roma-
nam. Azor p. 1. lib. 1. c. 16.

24. Sed quid de consuetudine obligante? Respondeo
cum nequaquam adesse, videntur probare modò dicta
num. 21. de consuetudine extra quadragesimam: æquè
enim utrumque persuadent.

Quid ego tandem sentiam, noli à me expectare, amice
Lector, donec clarior declaratio Summi Pontificis acce-
dat, vel finior usus fidelium alterutram sententiam au-
pictetur.

25. Ex eo, quod num. 20. dictum est, jejunia intra
annum admittere in jure lacticia, sequitur dispensa-
tionem ad lacticia, teneri ad jejunandum: quia cum in
jure sit jejunium cum lacticiis, poterit, atque adeo
debet illud servari, ad quod non se extendit dispen-
satio. Inde etiam inferitur, per jejunium cum illis ex-
hibitis posse quæpiam lucrari Iubilæum, uti etiam
faciunt Voto, & penitentiae Sacramentali, nisi ex
circumstantiis contrarium conjiciatur: Ita Azor, part. 1.
lib. 7. cap. 10. questio. 2. alique contra Navarrum conf. 5.
de observ. jejuniorum. Ratio est eadem, quia jejunium
Ecclesiasticum est.

26. Inquires: Dominice infra quadragesimum oc-
currere admittuntne usum lacticiis, more Vigi-

liatum intra annum, an vero repellant ad modum Feria-
rum ipsius quadragesimæ? Respondeo: ex communiore
sententia repellunt. Ita Dana p. 3. tract. 6. ref. 80. Trull.
lib. 3. in Decal. c. 1. dub. 3. Diana in summa, v. jejunium,
n. 3. Idem Sanchez in sel. d. 5. n. 25.

27. At per Bullam Cruciatæ, Sacerdotes Religiosos
securè posse in diebus Dominicis lacticia comedere,
puto: Ita Palatius, Corduba, Hunnus, Llamas, Villa-
lobos, Diana, Ludovicus à Cruce, quos citat, sequitur
que Pasqualicus de jejunio, dec. 73. num. 4. Ratio est, quia
in Bulla Latina, cum est locutio de Sacerdotibus, & Re-
ligiosis, signatè dicitur, eos non posse licitè comedere
lacticia in diebus jejuniis, At dies Dominici, dies jeju-
nij nequaquam sunt.

28. Dices: in Bulla vulgari, quæ solet publicari à
commisario Cruciatæ, non dicitur in diebus jejuniis, sed
in diebus quadragesimæ: at dies Dominici, de quibus lo-
quimur, dies sunt quadragesimæ. Respondeo: cum Com-
missarius minimè gaudeat facultate mutandi substantia-
lia Bullæ, credendum est, cum nomine dictum quadra-
gesimæ, quod ponit in Bulla vulgari, intelligere dies jeju-
niorum quadragesimæ: & quidem merito: nam dies Do-
minici sunt ultra dies quadragesimæ, qui dies propriè sunt
Quadragesimæ. Responso ipsius Pontificis, qui contra-
rium decrevisse à nonnullis apud Rodr. in Bulla Cruc.
§ 8. dub. 1. affertur, eodem eliditur modo, quo n. præ. dixi-
mus in simili, nimirum de ea responsione authenticè ne-
quaquam constare.

§. II. De unica comestione in die jejuniis.

1. Comestionem unicam esse de substantia jejuniis su-
pra diximus, unde num. 17. intulimus per tertiam,
quartamve, vel aliam comestionem non frangi jejunium,
quia jam fractum irreparabiliter fuit per secundam. Con-
trà, certum est frangi, si pluries eodem die cibis in para-
vitate materiæ ultra unicam refectonem sumatur; quia
ex pluribus parvis fit una notabilis comestio. Ita Merol-
la tom. 1. d. 2. c. 4. dub. 9. n. 215. & passim.

Lac, Ius, Vinum, Mustum, Cervisia, Aqua condita.

2. Unicam comestionem diximus, non, unicam po-
tationem: hanc enim pluries in jejunio adhibere nullo
jure prohibetur, cum in die jejuniis prohibetur solum
nutritio, delectatio gulæ, ut provenientes ex cibo: non
verò ut ex potu procedentes. Ita S. Thom. 2. 2. q. 147.
art. 6. Azor, part. 1. lib. 7. cap. 10. quest. 7. Sanch. in consiliis
lib. 5. c. 1. dub. 23. n. 2. alique passim.

3. Verus autem potus in eo consistit, quod adhibea-
tur ad vehiculum cibi, seu alimenti, & verè talis sit: non
enim sufficit, quod tu ad talem finem assumas, nisi etiam
res ejusmodi sit; ut per se, & naturâ suâ adjuvet ad eli-
xandum, vehendumque alimentum, non verò sit alimen-
tum: sicut Gallina distillata potus esset, quia liquida, quia
sedat fortasse sitim, quia ad finem vehendi per venas ce-
te alimenta, à te posset assumi.

4. Hinc non licet intra diem jejuniis ebibere ac, vel
jus: sed licet bibere vinum, mustum, cervisiam, aquas
ex herbis, vel eodem vino distillatas. Ita Anton. de Leon.
in q. chachlata, p. 1. §. 1. etiam de manè, etiam ob solam
delectationem, etiam multoties in die, etiam in fraudem
jejuniis: quia illa in usu communi cibi sunt; hæc autem
etiam cum prædictis circumstantiis verè sunt potus. Ita
Laym. lib. 4. tr. 8. c. 1. n. 7. Sanch. l. c. n. 4. Dian. p. 1. tract. 9.
ref. 23. Lezzan. v. jejunium, n. 2. Pag. Eccles. præcept. 4. lib. 2.
c. 4. n. 14. in edit. Lugdun. anno 1632.

5. Idem puto de aqua saccharo, citro, gelsiminis,
anito, aromatibusve condita, eo modo, quo nostra
ætatè usui Proceribus sunt: tum quia modica est quanti-
tas sacchari, vel aliarum rerum, quæ in ea aqua internif-
centur: tum quia illa apponuntur per modum medicinæ,
ne sola aqua stomacho noceat: tum præcipue, quia
assumuntur in veram potationem, & in verum alimentum
vehicula.